

TELEGRAFULU ROMANU.

Nr. 50. ANULU XVII.

Telegrafulu ese de doue ori pe septemana: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditur'a foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catra espeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 26 Iuniu (8 Iuliu) 1869.

Cu 1 Iuliu se deschide prenumeratiunea noua la „Telegrafulu Romanu“ pre langa conditiunile espuse in fruntea foiei.

129
Editur'a.

La diuariile unguresci.

Diuariile unguresci de câte ori se intalnescu cu unu lucru mai momentosu politicu, deca ii atinge pre romani, nu sciu alta, decatu cu vre-o cate-va frase de preste umeru sa ii admoneze (pre romani) si sa ii amenintia. Acest'a e o tactica forte gresita, din consideratiune politica si din consideratiune a starei faptice.

Consideratiunea politica este aceea, ca prin admonitiuni nu se castiga unu poporu nici odata, ci mai curendu se instraineza. Atat'a ambitiune se presupune la ori-cine catu sa nu urmeze cui-va numai din ratiunea admonitiunilor si amenintiari-loru. Ori-ce natiune trebuie sa-si intemeieze procederea pre reflexiunile sele. Aci e locul mai cu sema sa se faca imputarile, cari pana suntu in sinulu unei natiuni suntu ca nisce cugetari seriose in capulu unui individu, candu are a se decide pentru ce-va importante. Celu putienu asi aru trebui se pota fi privitu lucrulu, deca nu se aru afla si in sinulu unei natiuni, de acei'a, cari, fara de a petrunde adeveratulu scopu alu reflexiuniloru in sinulu unei natiuni, se batu dupa vanitati de a fi conducatori, de a fi barbati renumiti si comitu gresielele cele mai mari.

A atrage atentiunea asup'a vre-unoru imprejurari pre care le pote scapa cine-va din vedere e cu totul altu ce-va si cu multu mai folositoriu si deca se aru restringe la atat'a, acest'a aru fi si politicu din partea diuarielor unguresci.

Dinaristic'a si preste totu, lumea intraga un-guresca, nu se pote nici cugeta pre sine pre unu gradu egalu cu natiunile cele mari europene ce dau asi dicendu tonulu in politica. Teritoriulu ce-lu locuiescu ungaru in Europ'a si pre globulu pamentului e mai strimtu decatu a multoru altor natiuni de o sorte cu natiunea magiara, si pre langa acest'a, ce e nefavoritoriu pentru elementulu magiaru si acestu strimtu teritoriu nu e locuitu esclusivu de magiari. In unele privintie cei cari se afla pre acel'a si teritoriu se afla in o stare mai favorabile, seu in privint'a culturei moderne seu in cea naturale, si se tienu de natiuni cari au legaturi naturali cu rase intregi europene.

Sa luamu numai elementulu germannu. Acest'a a petrunsu Ungari'a de totu. Industri'a e mai intraga in manile lui si a avant-gardelor lui, a judeiloru. Limb'a sea e si adi limb'a de conversatiune pre stradele capitalei unguresci si totu acest'a e si cea a afaceriloru intre omenii trebei, ba chiaru si in cercurile inalte aristocratice.

Astfelu standu lucrurile diuaristic'a un-guresca numai seduce pre publiculu seu staruindu alu radica pre o inaltime de unde se caute cu despretiu asup'a poporeloru de un'a si aceea-si sorte.

Candu ne cugetamu la cele petrecute cu Ungari'a si cu poporele ei de o miia de ani incoce, candu vedemu ca in acestu tempu indelungatu elementulu germanu a cautatu a-si pregati unu terenu in resaritul de miadia di alu Europei si totusi vedemu pre natiunea magiara ca nesocotesce ca inadinsu putincios'a desvoltare a lucruriloru in directiunea acest'a de mii de ani, nu putemu suprime fabula cea despre sirianulu carele caletoria cu o camila. Acest'a se dice ca mergea liniscitu, candu de o data camila ce o ducea de capestru turba si se rapede la elu. Fuge sirianulu si in groz'a lui canta scapare in o fantana adenca. Aruncanduse in fantana nu cade pana in

fundu, ci se anina de o tufa ce crescuse din coste-
fantanei. Abia atunci putu sa se reculega putienu, dara totu odata se recunosca pericolulu in care se afla, pentru ca camila turbata ajansa pana la gur'a fantanei, lu amenintia de deasupra, tufa era slaba si la radacinele ei rodea doi sioreci, unulu albu si altulu negru (diu'a si nopte) si in josu era abisulu (prapasti'a) si cu tote aceste elu candu vediu doue fragi frum-siele mai in laturi si uita de toti pericolii si cautu sa le ajunga, sa le rumpa si sa le manance.

Puterea de a duce rolulu celu mare de o natiune de suprematia nici nu a sositu, dara spiritulu tempului nici nu va lasa sa mai sosasca. Si deca poporele Ungariei si a le imperiului nu se voru cugeta a intemeia o era noua pre base mai tari, pre basele egalitatii, radacina esistintieloru loru se va rode in frecari imprumutate si ceva scapa de turbarea unui barbarismu amenintatoriu va fi inghititu de unu abisu siguru.

Cine va vrea, sa intielega!

Eveneminte politice.

Deca nu aru fi dieta in Ungari'a si nu aru ave a se deschide delegatiunile in Vien'a, in politica interna aru domni cea mai mare linisce. Despre cea dintaiu putemu dice ca torce fire lungi si apoi candu e la tiesutu, tiesa cu cea mai mare graba, fara de a cantu ca se asiadia firele bine unulu langa altulu, ca se fia pendi'a egale. Conflictetele intre ministri si membri opusitiunei se adaugu si deca nu suntu tote acute seu disu romanesce asculte, totusi dovedescu destulu de tare caracterulu elementelor ce compunu cas'a deputatiloru. De o parte se pote observa nisinti'a de a ave dreptu in tote si de alt'a a contradice la totu ce vine la desbatare. Unu momentu nulu putemu trece aici cu vederea. Printre alte multe se amesteca si scirea ca are sa retraga ministrulu respectiv regulativulu pentru fundulu regio. La tempulu seu amu aretatu si noi neajunsele regulativului. Acum insa in fati'a scirei amintite ni se obrude intrebarea, ca ore merita afacerea acest'a ca sa o tratamu cu obicinuit'a nostra indiferentia? „E reu cu reu dara mai reu far' de reu“ dice proverbialu romanescu.

Despre delegatiuni cetimu ca pre langa tota traganarea dietei ung, la terminulu prefiptu se voru deschide. In multe diuarie aflamu si cuprinsulu cartiei rosie de a carui esacitate ne va convinge numai publicarea aceste din urma.

In Galiti'a se continua de unu tempu incoci acele fragmentari, prin cari amu trecut si noi. Ce voru est din fragmentarile aceste nu scimu fara ne tememu. Poparatiunea galitiana se va pune in done tabere: in a opusitiunei passive si active, si pana se voru certu aceste done parti se va bucura alu treilea.

In politic'a esterna suntu de asta data scaldetele la ordinea dilei. Diplomati calatorescu crucisii si curmezisii pre la scalde. Europei. Gorcea-coff care patimea asi de reu de unedile, a trecut nu demultu pre la Berlinu, de unde a si plecatu la bai. Bismarck inca se departa dela afacerile statului pentru vre o patru septamani. Cogalniceanu se dice ca a petrecutu in Pest'a vre-o cateva dile.

In Serbi'a lucr scupein'a la constitutiunea tieriei. Regimulu si cu reprezentanti'a poporului s'a inoitu, ca corpulu legislativu alu Serbiei sa conste din 120 membri. Dintre acesti'a 90 se fia alesi de poporu si 30 denumiti de principele. Constitutiunea (projectulu) are 180 paragrafi.

Diet'a Ungariei.

In siedintiele casei deputatiloru pana la 7 Iuliu s'a contienutu desbatarea generale asup'a projectelor de lege pentru regularea justitiei. In siedintia dela 3 Iuliu a vorbitu ministrulu de justitia. Elu a atacatu opusitiunea, dicendu, ca sub masc'a liberalismulu i apera stabilismulu si conservatismulu. (Sensatiune). Vukovich voiesce sa faca observari in cestiune personale si sa respinga in numele opusitiunei atacurile ministrului justitiei. Presiedintele si drept'a nu-lu lasa la cuventu, pentru ca Vukovich nu fu atacatu personalmente. Se face sgomotu mare si presiedintele termina siedintia.

In 7 Iuliu a venitu projectulu la votu si au votatu 203 pentru si 136 contra. Majoritatea sasiloru a votatu cu opusitiunea.

Revista diuaristica.

„Corespondinti'a din Berlino aducendu in numerulu seu 330 reflexiunile jurnalului germanu „Der Osten“ asup'a brosiurei de care amu vorbitu si noi: „Anexsiunea Romaniei catra Austria“, adauge urmatoarele:

„Din ceea ce precede se vede cu ce ambitiose idei se nutrescu unii politici austriaci. Care suntu, deci, avantajiele ce poporele invitate a se pune sub egid'a Austriei aru retrage din realisarea acelu planu? Justitia, ca sa intrebuintiamu cuvintele devisiei si articolului din „Osten“, aru fi ea mai bine facuta? interesele aru fi ele mai bine respectate? si-voru ele obiectulu unei solici-tari mai constante? desordinele ce le depinge jurnalulu din Trieste si-voru parti intregitoare din institutiunile particulare ce se promitu a se respecta in anecsat'a Romania?

„Sa se ia cunoscinti'a din sirurile urmatoare in care este descrisa starea actuale a fruntarielor militare, si despre desordinea care domnesce in ele, si se va vede catu suntu de putienu seriose si fara sianse de succesu planurile ambitiose ale Austriei.“

Corespondinti'a Berlinesa reproduce apoi din „Gazet'a Triestina unu articulu prin care arata groz'a ce dau haiducii pre fruntari'a militaria, ca sa se puna capetu hoteloru loru, guvernulu austriacu a fostu silitu sa trateze cu ei ca cu o putere (?R.T.R.). Asia, de curendu primi sa incheie unu tractata de pace cu hotiulu celu vestitu; Lazu Scundrici, la ora indicata plenipotentiariei respectivi subsemnara tratatulu de pace. Scundrici dobandi sa nu fia datu pre man'a judecatiei, dara fu insielatu dupa ce se peduse, si fu aruncatu in inchisore pre 18 ani in Teresienstadt; dara indata apoi uciderile incepura intr'unu modu mai ingrozitoriu. Fara siliti deci austriacii sa dea drumulu lui Scundrici care actual-minte la Otacacu joca unu mare rola in lumea oficiala. Dara acesta fapta, dice corespondinti'a din Berlinu terminandu nu arata ea starea securantiei publica din Austria? O ce fericire aru mai da preste Romani'a!

„Ad. nat.“

Despre juramentulu principalu dupa procedur'a civile ung.

Principiile fundamentale despre juramentu in procedur'a civ. cea noua a schimbatu in unele puncte esentiali dreptulu sustatoriu de pan-acum'a. Cu respectu la intrebuintiarea cea de sa a acestui midilocu de probare se vede a fi de lipsa a se trage atentiunea asup'a acestoru schimbari.

In projectulu ce la fostu asetrnutu ministrulu de justitia dietei juramentulu principalu era asi dicendu stersu din proced. civ. Dupa projectulu acc-

s'ă, juramentul principalu avea locu, afara de documentarea subscripțiunei unui documentu numai in casuri, cându partidele se invoiau la documentarea juramentale ne avendu alte documente spre dovedirea faptelor.

Contra unui procesu decisu prin juramentul principalu nu e nici unu remediu de dreptu ertatu.

Dupa proiectulu acest'ă a ministrului de justitia de regula nu eră juramentu principalu, ci numai o invoire a partideloru, unu compromisu in privint'ă unoru fapte, ce nu se poteau alteră prin vre unu remediu procesualu.

Diet'ă tieri in sa n'au conglasuitu cu concepțiunea acest'ă a ministrului. Dupa otaririle procedurii sancțiunare, contrariulu pôte impune probatoriulu juramentulu principalu și fără invoirea lui. Insa deca e vorba de faptele ambelor partide, seu de impregiorari, ce suntu la ambe cunoscute, delatulu (acel'ă carui'ă i s'ă oferitu depunerea juramentulu) trebuie sa se dechiare in procesu espresu, ca vrea sa depuna juramentulu, seu sa-lu oferesce indereptu.

Deca juramentulu principalu se respinge și se oferesce indereptu, delatulu asemenea e datoriu a se dechiare otaritu in procesu, ca voiesce sa primesca și se depuna juramentulu seu bă.

Deca nu s'ă denchiare otaritu, despre primire seu respingere, juramentulu se privesce de refasatu și urmēza numai de cātu urmările refusarei juramentulu, adeca, se privesce de adeveratu contrariulu probatiunei juramentale, și pre basea acest'ă se decide, ce e dreptu.

Deca d. e. acuatorulu a propusu acuatorulu a jură, ca n'ă primitu dela densulu 100 fl. imprumutu, acuatorulu e datoriu in procesu a se dechiare otaritu, ca primesce juramentulu principalu seu lu oferesce indereptu, din contra juramentulu se privesce de refasatu, și asertiunea acuatorulu se privesce de adeverata, adeca ca ia datu acuatorulu 100 fl. imprumutu.

Acele otariri, cari le gasimu in procedur'ă unghuresca, le aflamu și in proiectulu procedurii civile germāne. In §. 421 a proiectulu acestu'ă se dice: „Partid'ă carui'ă s'ă oferitu juramentulu principalu, trebuie sa se dechiare, ca voiesce a primi seu a oferi indereptu juramentulu; la din contra se privesce juramentulu de refasatu.

Acela-si §. 421 a proiectulu germānu contine unu adausu, ce se pôte primi că o explicatiune la procedur'ă unghuresca.

Se pôte in sa intemplă, ca delatulu se nu se invoiasca la depunerea juramentulu din cauza, ca n'are sciintia positiva despre aceea, ce e d'ă se jură. Se nasce intrebarea, ca este delatulu datoriu a se dechiare și in casulu acest'ă despre primirea seu refusarea juramentulu, pentru d'ă se asigură contra periculu d'ă perde procesulu in casu cându exceptiunile lui contra competintiei juramentulu s'aru respinge din partea judecatoriulu.

Proiectulu procedurii civile germane deslega intrebarea acest'ă espresu in § 421, unde dice: „Dechiariunea acest'ă (de voiesce delatulu se primesca juramentulu principalu seu sa-lu oferesca indereptu) e de a se face și pentru casulu respingerii exceptiunei, cându partid'ă aduce exceptiuni contra competintiei de a oferi juramentulu indereptu seu contra formulei juramentulu.

Dupa procedur'ă transilvana de pân'acum juramentulu nu se privea de recusatu, deca delatulu nu se dechiare in decursulu procesulu, ca voiesce a primi juramentulu seu alu oferi indereptu. Recusatiunea juramentulu numai atunci avē valōre, deca dupa sentint'ă de a depune juramentulu, nu e recuză o d'ă de pertractare pentru depunerea juramentulu in terminulu otaritu seu deca juramentulu nu se depunea in diu'ă otarita spre scopulu acest'ă.

Pre lângă aceste două moduri a recusatiunei juramentulu principalu, s'au mai adausu in procedur'ă unghuresca și unu alu treilea, deca in decurgerea procesulu nu se da o dechiariune otarita despre primirea juramentulu principalu oferitu seu despre oferirea lui indereptu.

Procesualistii civili și cu acest'ă pracs'ă judecatorēscă din Ardēlu de pāna acum deosebescu precum e cunoscutu unu juramentu de adeverire, unu juramentu de nescire și unu juramentu de crediamentu.

In casulu dintāiu se jură ca este seu nu este, in alu doilea ca nu scie, in alu treilea, ca crede seu socotesce.

S'aru putē dovedi prin mai multe citate din procedur'ă civile ung., ca legislatorulu unghurescu au avutu in intentiune unu juramentu de adeverire prin care se eschide de sine juramentulu, ca nu scie și ca crede. Chiaru și la documente proced. ung. in § 172, fără distingere, ca se dechiare o subscriere propria seu streina de falsa, recunōscē numai juramentulu acest'ă: Subscrierea e adeverata seu falsa.

De ore-ce juramentulu principalu are natur'ă unu pactu nu se pôte denegă deferentulu a oferă și unu juramentu, ca nu scie și ca crede și de ore-ce legea nu opresce espresu oferirea unu atare juramentu, fēra necesitate probatiunei e mai intelitōre, că intentiunea legislatorulu unghurescu, putemu dice, ca juramentulu de a nu scie și a crede, ce se afla in teoria și pracsă, nu se pôte delatură asiā usioru.

La juramentulu principalu intempnāmu mari greutāti cu deosebire in § 235 a procedurii ung. Acestu §. suna in originalu: „Ha a bizonyítandó ténykörülmenyről esupán az egyik fél bir közvetlen tudomással, a perben előadatt körülmények tekintetbe vételével a bíró határozza meg, van e helye a fősökü általi bizonyításnak?

„Ha helyt ad a bíró a bizonyításnak a fősöküt az kötelek letenni, a kinek a ténykörülményről közvetlen tudomása van, akár maga ajánkozott arra, akár ellenfele által kinaltatott meg azzal.“

Dificultătile de a pricepe §-lu acest'ă se nascū din urmatoriulu motivu.

Dupa conceptulu juramentulu principalu nu ne putemu inchipui unu atare juramentu fără delatiunea deferentulu și trebuie sa presupunem, ca legislatorulu ung. a remasu credinciosu acestu conceptu. Prin urmare nu exista juramentu principalu la care s'aru imbiā partid'ă singura fără că sa i se oferēscă și de cătra partid'ă contraria.

De alta parte se pare, ca nici procedur'ă unghuresca in inchēierea § 235 nu se indoiesce, căci și ea privesce juramentulu că juramentu principale, care nu s'ă oferitu, ci la care s'ă imbiatu o partid'ă din acelu motivu, căci numai ea are cunoscintia imediata despre fapta, ce e de a se jură.

Mum'ă unu copilu nelegiutu, care pāresce pre eredele tatalui nelegiutu pentru alimentatiunea copilulu scie numai singura despre convenirea receruta de lege in tempulu criticu. De ore-ce eredele denegă acea convenire se imbiat ea a jură factulu convenirei, fără că sa oferēscă eredelei juramentulu principale, pentru ca eredele n'are nici o cunoscintia imediata despre aceea afacere.

Deca judecatoriulu nu se indoiesce despre competint'ă acestu juramentu pôte sa-lu concēda amesuratū § 235, de-si nu s'ă oferitu și reieptatu.

Procedur'ă unghuresca se pare, alaturendu-se lângă pracs'ă unghuresca mai vechie, a recunōscē unu juramentu principalu, carele nu se oferesce din partea partidei indatorate d'ă probă, ci din partea judecatoriulu, deca in procesu nu se arata vr'o cauza, ce aru impedecă competint'ă delatiunei juramentulu.

Sta in puterea judecatoriulu a decide despre competint'ă juramentulu, oferindulu singuru numai acelei partide, care are cunoscintia despre starea lucrulu. Unu juramentu astfelu oferitu din partea judecatoriulu dupa proced. civ. ung. se numesce unu juramentu principalu, dupa concepțiunea juristiloru romāni in sa și dupa principulu dezvoltatu pāna in tempulu presentu unu astfelu de juramentu nu e nici principalu nici supletoriu, ci simplu numai unu juramentu impusu dupa socotint'ă judecatoriulu unei partide, o tractare cu totulu deosebita și propria procedurii ung.

Intrebarea dupa procedur'ă civile transilvana problematica, ca cându sa se depuna unu juramentu, deca prin două sentintie conglasitōre dela instanti'ă intāi'ă și a două a aprobandu-se totusi s'ă apelatu și la a trei'ă, e deslegata in § 239 a procedurii civ. ung. in modulu acel'ă, că unu astfelu de juramentu apelatu pāna la instanti'ă a trei'ă, sa se depuna in 15 zile dupa otarirea și predarea sentintiei din a trei'ă instanti'ă.

(„Hrm. Ztg.“)

Unu francesu despre Romani'ă.

„Trompet'ă Carpatiloru“ publica unu estrasu din unu jurnal francesu din care se vede o parere nepartinitōria a unui Antonin R o q u e s despre Romani'ă. Spatiulu celu angustu alu colōne-

loru nōstre nu ne permite a pune sub ochii cetitoriloru nostri estrasulu intregu de-si acest'ă are o portiune buna instructiva despre starea lucruriloru din Romani'ă. Ne vomu multiamă a notifică numai ca ans'ă o da publicarea editiunei a trei'ă a legendelor și doinelor, cātece romāne imitate dupa d. V. Alessandri și publicarea unei epistole a susu mentionatulu filoromanu ce posedē și dreptulu de cive alu Romāniei. Eata ce respunde acest'ă la alarmele respandite din Bucuresci in defavōrea Romāniei, desmintindu-le fōrte puternicu:

„Fiindu ca nemultiamitu a nu me uită, nu suferiti nici chiaru că lectorii d-vōstra sa me uite, permiteti-mi a ve multiamă pentru liniile atātu de indatoritōre ce a-ti bine-voitu sa-mi consacratu in numerulu d-vōstre din 7 Apriliu; acēsta buna suvenire m'ă miscatu pāna in adencalu animei. Este atātu de dulce, ori care aru fi positionea ce-si face cine-va in strainelate, de a cugetă, cu totu tempulu trecutū și distanti'ă, nu este de totu mortu pentru tier'ă sea de nascere. D-vōstra nu sciti acēst'ă, căci n'ati parasitō nici odata; in sa recetiti sublimulu cātecu Super flumina Babylonis și Tristele lui Ovid, predecessorele meu de esilu pre malurile Dunarei, și ve-ti intielege, — ferēscă-ve Dumnedieu sa și simtiti vre-odată, — ca nu este durere mai amara decātu nostalgi'ă, nici cugetare mai impungatōre decātu suvenirea patriei perdate.

„Sirmanu Léger Noël, uitatu de Mauriac, orasiulu seu de nascere, totu atātu dupa mōrte-i pre cātu in cursulu vietiei sele, de cāte ori a trebuitu sa simta elu torturele acēstei suferintie, elu care a preferitu sa vina sa mōra la Parisu de mōrtea lui Gilbert decātu sa traiēscă ore-cum in largu in strainatate!

„Sermanulu avutu Darnis! cātu a trebuitu sa suferē a nu-si vedea, la ultim'ă sea ōra, obscurulu satu unde se nascuse și carui'ă ia legatu cu atātu pietate o mostenire de principe, că sa aiba onōrea a repausă mortu in acēstu pamentu maternu unde nu o avuse-se sa traiēscă!

„Sermanu atātu alti copii ai scumpei nōstre Franci'ă pre care sōrtea i imprascie in cāte patru partiale globulu, și cari n'au precautiunea sa ia cu densii in cisme unu stratu din pamenturile patriei, precum facū grosulu, grasulu Sultanu Abdul-Azis, cându otari, contr'ă Coranulu, sa vina sa visiteze espositiunea cea mare din Parisu.

„Sermanulu de mine!... cum dieu englesii; dara sa vorbimū mai bine politica fiindu ca numerulu d-vōstra pre care-lu amu inaintea ochiloru me invita la acēst'ă, și eu intraiu in acēstu balu mare europēnu in care cāte-va māni ascunse, — Ddieu scie prin ce mestesiugu — facu sa jōce atātea pāpusi (marionette).

„Deca amu intielesu bine engetările d-vōstre asupr'ă romānilorū, nu sunteti departe de a-i crede copii draculu (enfants terribles). Ei hie! ve insielati cu deseversire. Poporulu romānu este dulce, liniscitu, lesne de guvernatu că unu miel. Sa nu fia căti-va boieri scapatali, căti-va ambitiosi supertatori, cari au slabiciunea a se crede ōmeni de statu, și simtu fōrte adese trebuinti'ă a resturnă unu ministeriu că sa se cocotieze in locu-i, seu a complotă unu feliu de mica revolutiune cu apa de trandafir că sa-si faca o positione confortabile, amu realisă la picidrele Carpatiloru pastoralulu proiectu alu abatelo de Saint-Pierre, și Bucuresci n'aru fi mai putienū decātu o nōua Salenta. Nu, negresitū! nu romāni voru dă focu ierbarielorū. Mandri de autonomi'ă lorū redobendita cu ajutorulu Franciei, de institutiunile lorū cele mai liberali din Europ'ă, pre cari le practica, in credintia, că cum aru fi fostu obiciniuti cu densele dela Traianu seu Marcu Aureliu; mandri de suveranulu lorū june, care sēmena a fi fostu formatu in artea de a guvernă dupa modelulu fiului lui Ulyse de cătra vre-o nōua Minerva, au totu de castigatu prin pace, totu de perdutu prin resbelu; nu o voru face deci decātu la trebuinti'ă de aperare.

„Deocamdata i-si facu drumuri de feru; voru svē 800 de kilometri inainte de finea acestu anu; i-si cultivă viele lorū atātu de avute, i-si sēmena pamenturile atātu de fertili, imbunatatescu justiti'ă, inmultiescu scōlele, și secundati de cătra guvernū, care da impulsione la totu, lucrēza impreuna cu densulu a face din Romani'ă unulu din cele mai fericite state ale Europei.

„Eata aci o ambitiune care n'aru putē face reu la nime, și care pretiuesce preste ori-care alt'ă, nu este asiā scumpulu meu redactore?

„Asupra acestor'a ve multiamescu inca odata, si credeti-me totu-deun'a alu d-vóstra pré devotatu.“
Antoniu R o q u e s.

Protocolulu.

Siedintiei a X.

(Ordinarie)

a directiunii asociatiunii nationale pentru cultura poporului românú ténuta in Aradu in 12 Iuniu nou, a. c.

de fatia a fostu :

Presiedinte : Ioane P. Deseanu directoriu secundariu substitutu.

Membri : Dr. Atan. Siandoru, Em. Misiciu, Stefanu Siorbánu si Teodoru Serbu. Notariu : Petru Petroviciu.

Nr. 78. Cu privire la amenarea terminului adunării generalé pre 1 Sept. nou; si conformu decisiunii directiunii din 24 Maiu, a. c. nr. 76. se face propunere : cá pentru distribuirea sortiurilor tramise respectivilor domni si mai vertosu pentru tramitarea banilor incasati pentru aceste sortiuri si bileturi de balu sa se dispuna prelungirea terminului — ce erá defiptu pre 8 Iun. a. c. — pâna „in clusive la 25. Augustu a. c. st. nou“ cu atátu mai vertosu, pentru ca respectivii domni recercati in privinti'a acést'a se aiba tempu ocasionalu a vinde esemplarele, ce li s'au tramis si din caus'a scurtimei terminului precedente de 8 Iuniu nou, nu cumv'a a se grabi cu restituirea esemplarelor ne vendute.

Conclusu. Propunerea acést'a se primesce, si se decide; a se emite la toti respectivii domni recercati in privinti'a acést'a un'a epistola, prin carea se fia avisati cumca terminulu pentru vinderea esemplarielor cu care suntú provéduti si respective pentru tramitarea banilor incasati de la cumperatori sortiurilor si biletelor de balu se prelungesce pâna la „25 Augustu a. c. st. nou“, la care voru avé a restituí si esemplarele ce cumva pâna atunci nu le ar' fi potutu vinde; cu atátu mai siguru de óre ce dupa espirarea acestui terminu tóte sortiurile la densii aflátorie se voru privi de vindute respective de ténute, pentru care voru avé a dá socotéla la tempulu seu; si cu atátu mai vertosu, cáci : conformu procedurii usuata la tóte sortiurile acele esemplare nepotendu-se mai multu primí inderetru in natura, din partea asociatiunii respective directiunii acestei'a, domni provéduti cu de acele, voru avé a respunde neconditunatu pretiulu acelor'a din bani gat'a.

79. Din partea presiedintelui directiunii se pre-tinde neaperatu, ca protocélele siedintieloru directiunale si verce publicatiuni sa se aduca in modrul celu mai estinsu la cunosciint'a publicului românú, se arata lips'a, cá pre viitoriu tóte protocélele si alte documinte referitórie la agendele directiunii sa se trimita in copia si la onorat'a Redactiunii a diuariului „Fédoratiunea“ spre publicare.

Conclusu. Acést'a propunere aflându-se de necesaria se decide : ca pre viitoriu tóte protocélele siedintieloru directiunale si veri ce documinte, ce cadu in sfera afacerilor asociatiunii — sa se publice afara de diuariulu „Albi'a“ si in diuariulu „Fédoratiunea“ fiindu a se recerca spre scopulu acést'a onorabil'a Redactiunii respective, pentru bunavointia ulterióra de a comunicá cele ce i se voru tramite pentru publicare in colónele pretiuitei sele fóie.

80. Colectantele din „Curticiu“ dlu parochu si asessoru cens. Moise B o c s i a n u prin serisórea sca de 6 Aprile a. c. restituindu tóte actele privitórie la agendele colecturii acelui cercu ce i s'au tramisu inca sub datulu de 10 Maiu 1868. nr. 47. abdice din mai multe cause impededóre de missiunea carea s'au fostu concediutu din partea acestei directiuni si cu deosebire din caus'a : ca pre lánga nisuintiele sele nu au fostu in stare a esoperá resultatulu postitu in privinti'a licidării si incasării sumelor restante aflátore la membrii asociatiunii din acelu cercu si nici a mai spori cu membrii noi in partea asociatiunii.

Conclusu. Abdicerea dlui fostu colectante „Moise B o c s i a n u“ se primesce si in loculu d-ei sele se numesce pentru respectiv'a colectura dlu notariu comunalu din „Curticiu Petru Budai“ fiindu a i se tramite tóte actele referitórie la acést'a colectura pre lánga acea recercare : ca se binevoiesca a primí acést'a missiune si a concurge cu spriginulu D-niei Sele la afacerile si inte-

resele asociatiunii nóstre avendu a implini agendele restante ale colecturii din Curticiu cátu mai curendu si pentru urgintia cestiunii licidării restantieloru atátu de momentóse, sa fie postitu a reportá despre resultatulu pâna la finea lui Iuliu a. c.

Despre acést'a dispusetiune este de a se in-sciintia cátu repasitulu colectante dlu Boesianu atátu si nou numitulu domnu colectante Petru Budai prin estrasu protocolariu.

81. Dela colectantii cercuali ai asociatiunii in urmarea provocării de aicea sub nr. 5 si 63 au intratu repórtelú armatórie :

1. Din „Micalaca“ prin dlu notariu „Constantinu Comlosianu“ protocolulu de licidare cu 8 declaratiuni obligatória pentru solvirea sumelor restante si 4. declaratiuni ale membrilor noi.

2. Din „Lipov'a“ prin dlu protopopu „Ioane Tieraanu“ au intratu supletórie protocolulu de licidare cu o declaratiune obligatória a membrului restantariu „Dáriu Puticiu“ — despre solvirea sumei ofertului restante, si alta declaratiune a membrului „Nicolaú Mateiu“ despre renoirea ofertului pre lánga sum'a incasata de 12 fl. v. a. dela mai multi membri restantari.

3. Din „Batani'a“ prin dlu parochu si ases. cons. „Moise Grozescu“ au intratu protocolulu de licidare cu estrasulu restantieloru in suma de 31 fl. 50 cr. v. a.

4. Din „Beisuiu“ prin dlu protopopu „Georgiu Vasileviciu“ au intratu o declaratiune a dlui preotu din „Pocola Zachari'a Miocu“ prin carea se recomanda de membru fondatoru pre viétia cu o suma de 40 fl. v. a. ca ofertu pentru totdeun'a. — Mai departe au intratu restantia incasata dela membrulu „Vasiliu Damsi'a“ in suma de fl. v. a.

5. Din „Berza“ au intratu prin dlu notariu comunalu din Buteni Nicolau Ardeleanu ca colectante respectivú, protocolulu de licidare despre restantiele aflátorie in colectur'a cercului Berza.

6. Din „Buteni“ totu prin dlu notariu comunalu „Nicolaú Ardeleanu“ au intratu protocolulu de licidare, estrasulu restantieloru si 10. declaratiuni ale membrilor obligati pentru solvirea sumelor restante, dimpreuna cu sum'a incasata de 43 fl. v. a.

7. Din „Galsi'a“ au intratu prin dlu jude cercualu „Iustavú Rusu“ protocolulu de licidare, cu mai multe declaratiuni ale membrilor obligati spre solvire si ale celor renoiti, cu o suma incasata de 52 fl. v. a.

Conclusu. Raportelú espuse se estradan comisiunii censuratórie emise sub nr. 5. pentru ulterióra conferare cu protocélele de manipulasiune, avendu aceea-si comisiune cátu aceste, asié si cele pâna acum dela inceputulu anului intrate numai decátu a le censurá si despre resultatulu acelor'a a substerne raportu specialu nesmintitu pâna la siedintia viitória. Iéra banii incursi se strapanu la perceptoratu avendu acel'a a estradá cuitelú pre partea membrilor solvitori si a le tramite respectivilor colectanti pentru immanuare.

Deodata dlu preotu gr-or. din „Pocola Zachar'a Miocu“ pre bazea declaratiunii espuse sub punctulu alu IV. se declara de membru alesu pre viétia cu sum'a ofertului de 40 fl. v. a. fiindu a se immatriculá in catalogulu membrilor fundatori, si a i se estradá diplom'a indatinata.

82. Colectantele cercului „Totvaradie“ dlu protopopu „Iosifu Belesiu“ face aretare : ca deórece cerculu colecturii sele se estinde preste cele 28 de comune indepartate de centrulu colectoralu Totvaradia; este cu absoluta nepotintia de a suportá greutátile, ce intrevinu intru afacerile missiunii cu carea este insarcinatu in privinti'a agendelor privitórie la membrii eei fórté numerosi din acele comune indepartate, in care impregiurári nu póte face din destulu recerintieloru obveninde, ei propune : a se face reconstituire nóva, cá din colectur'a atinsa sa se creeze 4. cercuri de colecture, imparlându-se comunele proportionalminte si conformu situatiunii lorú in modrul urmatoriu :

I. Cerculu colecturii „Totvaradia“ sa stee din comunele Totvaradia, Sirogsiagu, Lupesci, Pernesci Bai'a, Giuliti'a si Guvesdi'a pentru care dlu Protopopu primesce si mai de parte sarcin'a de colectante.

II. Cerculu de colectura „Soversinu“ statatoriu din comunele : Soversinu, Vienesci, Halalsiu, Teme-

siesci, Troiasiu, Cuiasi, Tocu, Ilteu, Saliste, Petrisiu, Corbesci, Rosi'a si Obersinu — sa se concréda dlui jude cercualu „Georgiu Haica“, cá celui mai demnu si zelosu membru alu asociatiunii recomandatú de dlu Protopopu.

III. Cerculu colecturii „Capruti'a“ — statatoriu din comunele : Capruti'a, Dumbraviti'a, Grosi, Slatin'a, Batatia si Monorostia sa se concréda dlui vicariu protopresviteralu si asessoru consistorialu „Vasiliu Zorlétianu“, iéra pentru alu

IV-le cercu de colectura „Odvosiu“ statatoriu din comunele : Odvosiu, Milov'a, Conopu si Berzava recomeda pre dlu parochu si asessoru consistorialu „Ioanu Belesiu.“

Conclusu. Reportulu dlui colectante protopopu Iosifu Belesiu luându-se cu aprobare la cunosciintia se decide : reconstituirea celor 4. cercuri in modrul propusu pentru care la recomandarea dlui protopopu se numesce domni mai susnumiti de colectanti ai asociatiunii, carii din partea acestei directiuni suntú postiti a primí missiunea de colectanti, si in interesulu promovirii scopurilor asociatiunii nationale a face din destulu recerintieloru privitórie la respectiv'a colectura.

Deodata dlu protopopu Iosifu Belesiu cá pâna aci fostulu colectante a tuturor acum despartiteloru cercuri este postitu : a predá respectivilor dni noi colectanti actele si informatiunile ce privesce la membrii aflatori in comunele amintiteloru cercuri de colecture, si a le impartasi numele si ofertulu membrilor respectivi, dupa cum acei'a se afla in estrasulu protocolulu capitalu aflatoriu la dni'a sea — pentru orientarea respectivilor domni colectanti a le numiteloru III cercuri.

Totu spre scopulu acest'a se insarcineze notariatulu a tramite dlui protopopu catimea trebuincioasa de tiparituri privitóre la agendele colectantilor.

Despre acést'a decisiune suntú de a se incunosciintia cátu dlu protopopu Iosifu Belesiu, asié si cei trei domni colectanti nou numiti, — prin estrasu protocolariu.

83. Presiedintele directoru substitutu cu privire la urgintia efeptuierii licidării si incasării restantieloru propune : ca de óre-ce dlu fiscalu alu Asociatiunii Lazaru Ionescu cá colectante pentru membrii din Aradu, in presinte este absentu cá deputatu dietalu la Pest'a; prin urmare impededatu de a efeptuá agendele intelitórie ale colecturii centrale de aici; sa denumesca altu care-va comembru de colectante interimalu pentru realizarea licidárilor si incasárilor necesarie.

Conclusu. Propunerea se primesce, cá colectante interimalu este postitu dlu presiedinte Ioane Popoviciu Deseanu, autorisându-se, a recerca pre dlu fiscalu si deputatu dietalu Lazaru Ionescu pentru predarea tuturor actelor referitórie la cestiunat'a colectura fiindu ambi acesti domni a se in-sciintia despre acestu decisu prin estrasu protocolariu.

84. Notariulu directiunii Petru Petroviciu propune de membri noi intrati in Asociatiune pre dlu candidatú advocatulu Iosifu Codreanu din Aletea si Paulu Maioru parochu gr. cat. din Sietinu imbie cu unu ofertu anualu de 2 fl. pre anii 1868/9 1869/70 1870/71.

Conclusu. Tienendu-se votisarea usuata, ambi numiti domni se alegu de membri noi in asociatiune, pre restimpulu celor 3 ani fiindu a se immatriculá in catalogulu membrilor ordinari si a li se estradá Diplom'a indatinata.

85. Notariulu directiunii Petru Petroviciu face aretare despre espeditiunile efeptuite din siedintia trecuta.

Conclusu. Se ia la cunosciintia, 86. Pentru autenticarea protocolulu acestei siedintie.

Conclusu. Se defige terminulu pre Joi in 6/11 Iuniu, a. c. la 6 óre sér'a fiindu postiti toti membrii de fatia a conveni in cancelari'a asociatiunii.

Protocolulu acest'a s'au celitú si autenticatú in presentia comembrilor Ioane Popoviciu Deseanu, Ioane Goldisin, Teodoru Serbu, si Petru Petroviciu. Aradu, 6/18 Iuniu 1869.

Directiunea asociatiunii nationale, pentru cultura poporului românú.

Ioane Popoviciu Deseanu m. p.
directoriu secund. substitutu.

Petru Petroviciu m. p.
notariulu asociatiunii.

R o m a n i ' a .

Estragemu dupa jurnalulu „Tromp. Carp.“

„Mari'a Sea Principele a pornitu ieri la lageru. Speramu ca aflarea Principelei in tabera va activá cu multa mai multa exercitiulu trupeloru.“

In lips'a din capitala a garnisónei de armata permanenta, gard'a cetatienésca a primitu insarcinarea de a pazi posturile.

„Ministrulu de interne d. Cogalnicénu a plecatu in concediu de cinci septamáni dupa inalt'a incuviintiere domnésca data printr'unu decretu publicatu in „Monitoriulu“ de Dumineca.

„In lips'a sea dela postu d. B. Boerescu ministru actuale alu justitiei este insarcinatu cu conducerea ad-interim a afaceriloru ministeriului de interne.

„Portofoliulu ministeriului de resbelu s'a incredintiata colonelului Georgiu Manu, in urm'a demisiunii ce a prezentatu generalulu Duc'a.

„Terminulu conventiunii incheiata in anulu 1863 intre guvernulu Romaniei si acel'a alu Serbiei pentru estradarea desertoriloru si a criminaliloru fiindu aprópe de espiratu, ministrulu de esterne a propusu M. S. Principelei reinnoirea, pre acele-si base, a acestei conventiunii. Acésta propunere incuviintia, s'a numitu prin decretu unulu dintre functianarii interni ai ministeriului de esterne in calitate de plenipotentiaru alu guvernului Romaniei, pentru cá sa subscrie nóu'a conventiune, cu rezerv'a de a fi supusa in urm'a aprobárei corpuriloru legiuitoare.

„In scopu de a se aduce uniformitate, pre cátu se póte, in imbracamintea gendarmiloru de Basarabi'a si aceea a calarasiloru venatoriloru si rosioriloru, considerati cei dintáiu dupa servitiulu loru cá facendu parte din armat'a permanenta cá si cei de alu doilea, s'a decretatu cá coifura gendarmiloru de Basarabi'a se fia caciul'a actuale a celoru trei regimente: calarasi, rosiori si venatori, avendu fundulu de postavu rosii si egret'a de aceea-si colóre, iéra gaitanele ce o ornéza voru fi de trei colóri cá acel'a dela tunicel' actuale. Coifur'a oficeriloru va fi intocm'a cá aceea a oficeriloru celoru trei regimente de cavaleria, in sa cu modificárele introduse pentru trupa.“

Cetimu in „Ad. nat.“:

Suntemu in pozitune placuta de a arata cátu e de neintemeiata asertiunea unoru diuarie, cum ca dlu Cogalnicénu, in dorint'a de a prigoní pre Ardeleni, aru fi opritu pre comune de a mai versá in cas'a „Societatei Transilvaniei“, stipendiele votate de ele in anulu trecut. Cu adres'a nr. 216 „Societatea Transilvaniei arala, in 5 Ianuaru an. curentu, cum ca:

1. Consiliulu judetianu din Covurluiu si celu comunalu din Galati n'au tramisu subventiunile pre 1869, si ca tinerii tramisi in speranti'a acelor'a la Pest'a si Vien'a se afla in mari suferintie.

2. Ca consiliel' generale si comunale de Putn'a, Romanu, Botosiani, Buzeu, Cahulu, Curtea de Argesiu, Craiova n'au tramisu societáti' sumele trecute in budgetele respective pre 1868.

In fati'a acestoru cereri, subscribe de dlu Papiu Ilarianu, ce a facutu Ministrulu de interne Cogalnicénu, celu acusat' cu atát'a nelealitate, ca persecuta pre románii ardeleni?

Elu s'a grabitu de a ordoná prefectiloru judetieloru Putn'a, Romanu, Botosiani, Buzeu Argesiu, si primariulu din Craiova, Galati, ca negresitu se faca a se trimite indata dlui presiedinte alu soc. Transilvaniei sumele votate pentru dens'a. Ordinele acestea pórtá nr. circulari 855. Ianuaru 16; 1436, 1437, si 1438. Ianuaru 28.

Cá sa se vadia si mai bine solitudinea cu care dlu Mihailu Cogalnicénu, Ministru de interne, a fosu pentru Societatea Transilvaniei, pentru tinerii ardeleni, trimisi cu spese dela comunele mai susu aretate, reproducemu aci ordinulu cátra prefectulu de Covurluiu din 17 Ianuaru, cu nr. 935. Vadia-se din acestu ordinu in ce chipu pledéza d. Mihailu Cogalnicénu in favórea tineriloru ardeleni, tramisi la studiu in strainatate pre compt'a unoru comune din tíera.

Eaca copi'a ordinului:

„Domnule prefectu! Dlu presiedinte alu societáti' Transilvaniei, prin adresa nr. 216, me informéza cá in vér'a anulu 1867. Consiliulu acelu judetiu a prevediutu in budgetulu seu patru stipendie de cáte 2000 lei vechi pentru tinerii stu-

denti románi din provinciile vecine. Aceste stipendie s'au incredintiata administratiunii societáti' „Transilvaniei“ banii s'au trimisu regulatu pána la finele anulu trecut; iéra pre anulu curentu 1869, neprimindu-se nimicu, dlu presiedinte cere a se midilóci trimiterea vorbiteloru stipendie pentru ca tinerii care au plecatu la institute straine (unii la Pest'a si Vien'a), in speranti'a acestoru mici subventiuni, astadi se afla in cea mai mare suferintia.

In urm'a acestei cerere, amu observatu budgetulu judetielu pre anulu curentu, si amu vediatu cu mirare ca nu este prevediutu nici o suma pentru tinerii trimisi la invetiatura pre comptulu unoru asemenea stipendie.

Nepotándu esplicá altu-felin netrecerea in budgetulu judetielu a unoru asiá sume de cátu din scapare din vedere, ve invit' dle Prefectu, a luá intielegere cu Comitétulu permanent' asupr'a celoru ce aru fi de facutu, si in casu de trebuintia sa se platésca din chiaru §. extraordinariu pentru ca altu-feliu aru fi cea mai mare nenorocire ce s'aru pótea face aceloru tineri de a se vedea siliti a interrupe studiile din lips'a medilóceloru, dupa o munca de doi ani, cándu li se dedese dejá incredintiare ca subventiunea li se va continuá.

Primiti etc.“

D.

Corespondintele „Romanului“ din Pest'a dela 14 Iuniu e plinu de delicatete mai alesu in privint'a dlui Cogalnicénu pentru pretinse acte de umilintia si supunere a ministeriului actualu in fati'a cu austro-magiarii. Corespondintele crede ca dlu Cogalnicénu se opune evreimei totu numai spre a promová caus'a invasiunii! Este intru adeveru pre cátu nedrépta pre atát'a si revollat' asertiunea acésta a corespondintel' pestanu: Cogalnicénu se promoveze caus'a invasiunii! asemenea acusat' cadu dela sine cándu atingu barbati cá Cogalnicénu; a le discutá, aru fi a le supune, fia si pentru unu momentu intemeiate. Rebdámu inca cáte-va dile si vomu fi, sperámu, in pozitune de a aretá corespondintel' pestanu si celoru de o scóla in ce modu adeveratu romanescu si intielegite lucréza Cogalnicénu, mai bine disu, in privint'a evreiloru si in genere in cestiune din afara. Se va vedé atunci déca Cogalnicénu promovéza caus'a interventiunii, séu scie romanesc' a pune limite interventiunii straine.

Vorbesc' corespondintele pestanu de umiliatiunea Romaniei in caus'a conflictulu dela Galati. E curiosu ca corespondintele care citecse pre „Neue Freie Presse“, n'a voitu se affe dela acelu organu in ce s'a marginitu pretins'a umilitóre satisfactiune data Austriei. „Freie Neue Prese“ nu gasesce impotári destulu de grele guvernulu austro-magiaru ca s'a multiamitu cu simpla scrisóre particulara a prefectulu de Galati cátra dlu Zulauf, consululu austro-magiaru din Bucuresci. . . . In locu de acetu cu multiamire si de a affá in foile neamice tieri' si dlui Cogalnicénu, in insultele adresate acésti'a, atátea laude ce se cuvine se i le dea románii corespondintele umple in 19 Iuniu colónele „Romanului“ s'au cu gentiletie de felielu celoru mai de susu pentru dlu Cogalnicénu s'au cu reproducerea articulu jurnalulu „Neue Freie Prese“ relative la Ardélulu pre care adunarea nationala inca dela 15 Maiu a reproduc'o si comentat'o asiá cumu face la 14 Iuniu Dnu Corespondinte alu „Romanului“ ce cástigá óre caus'a sánta a „Romanismului“ si mai cu séma a Ardélulu de asemenea procederi?

V a r i e t á t i .

** Marti a tienutu comitetulu asociatiunii siedint'i a lunaria.

** Duminec'a trecuta s'a ruptu asupr'a satulu Siur'a mica unu nuoru incátu in vre-o câteva minute satulu innotá in apa. Ghiatia séu pétra inca a cadiutu multa si mare.

* „Hr. Ztg.“ de alalta-ieri spune prin unu telegramu, ca ministrulu de Interne Wenkheim a respunsu la interelatiunea dlui Hodosiu. Respunsulu se cuprinde intru aceea, ca literatii románi Alessandrescu Urechia si B. P. Hajdeu nu fara aprobati de membri Asociatiunii pentru programele loru politice.

** Agrisii. In fói'a economica germána din Sabiuu cetimu, ca s'au deprinsu economii a pra-

si agrisi in locuri unde viti'a de via nu prosperéza si adeca in mesur'a aceea in care se prasescu viile. Din agrisi facu mustu. Acésta dicu cei ce au experimentatu pána acum, ca e cu multa mai aprópe de celu de struguri de cátu ori din care alte póme. Cultivarea loru se face punendui siruri in departare de 4 urme unu siru de celalaltu si o departare de 2 1/2 urme in siru, intielegemu o tufa de cealalta. Tufele vinu ca spaliruri in rendu. Pamentulu in giurulu loru se lucrá primavér'a in jumetatea dintáiu a lui Iuniu si tómn'a. La trei ani trebuie gunoitu. Culesulu e asiá de bunu cándu le merge bine si ajuta si tempulu incátu uncori se póte asemaná cu culesulu viiloru.

** Prastulu matasei au suferitu in estu anu multu in urm'a racelei din primavéra. Omidele au capetatu ból'a italiana, din cauza ca frundiele de fragariu (dudi) ce esira adóu'a óra suntu pré tari.

** Caldare automatica de spalatu. O bucuria vestim' de astadata si pentru economele cele mai de a dóu'a mána, cároru nu le place a-si dióli multu mánil' cu spalatul: s'a afflatu maestria de a constrú o caldare carea spala ea singura. Caldarea constá din unu vasu cilindricu rotundu-lungurétia si din unu adausu de o inaltime de doi policari. Paretele de deasupr'a alu adausulu e gauritu si are dóue tievi cari trecu in cilindru si la capulu de deasupr'a suntu camu incovoiate Caldarea o imple omulu séu muiera de apa de sapunu si de rufe; dupa aceea i da caldarei focu si celelalte urméza de sine in tempu de 20-30 minute. Rufele se scotu din caldare spalate gata si se clatescu si totu lucrulu e terminatu.

** In Brasiovu iéra incepe cu 1 Iuliu a. c. auditoriatulu militariu, carele fusese delaturat', activitatea sea. Cerculu se va estinde asupr'a trupeloru dislocate in Brasiovu, Fagarasiu, Csik-Szereda, Kézdi-Vásárhely, Szepsi Szt. György si giuru.

** Legumaria in Parisu. La 1857 erá in Parisu 1800 de grádimi de legumi. 9000 de ómeni si 400 cai ce se ocupá cu industria acésta. Pre anu cere gunoiu de dóue milióne de franci 260 de feresti de sticla si 2.160.000 de clopote de sticla. Parisianii mananca pre anu mai multu decátu 268 milióne de punti de leguma (1000 punti de fasole si atáti'a de mazare). Din giurulu Parisulu intra pre tóta díu'a camu 30 de cara, dintre care fia-care representéza unu pretiu de 300 franci.

** Trasnétu. La 30 Maiu precedentu, pre la órele 7 dupa amiedi, diatr'unu nouoru de plóia cadiendu trasnétulu a aprinsu dóue patule góle ale proprietariulu mosiei Parochia, din districtulu Teleormanu, cari au arsu cu deseversire, fiindu ca ventulu in aceea di batea cu o intiala fórt' mare. („Tr. Carp.“)

** Trasnétu. La 29 Maiu trecut, pre cándu plouá in comun'a Vladeni, din districtulu Muscelu, venindu trasnétulu asupr'a unei vaci, ce se tiené de funia la pasiune de o fét'a, a muritu indata; iéra acelei fete de-si i-a datu putienu sánge pre nasu, in sa nu ia causatu nici unu altu reu. („Tr. Carp.“)

** Trasnétu. In díu'a de 21 ale lunei lui Maiu, pre la 12 1/2 óre post'a meridiane, cu ócasiunea ploiei ce a cadiutu in comun'a Ternavade-Susu, districtulu Vlasé'a, trasnindu o casa a locuitorulu Baila Bráteanu, a arsu cu deseversire, neputendu-se stinge cu tóta resistentia pusa de primariu si locuitori, de óre-ce ventulu suflá cu tária. Iéra din membri familiei acelei case nu s'a periclitatu nimenea fiindu ca erau dusi la munc'a câmpului. („Tromp. Carp.“)

Burs'a de Vleni'a.

Din 23 Iun. (5 Iuliu) 1869.

Metalicele 5%	63 10	Act. de creditu	285 60
Imprumut. nat. 5%	71 30	Argentulu	121 75
Actiile de banca	760	Galbínulu	5 93

Indreptare. In program'a exameniloru publicata in nr. trecut' la ainea Mercuri, e de a se indreptá: cler. an. II.